

FALUMONOGRÁFIA

TISZTELT DÁVODIAK!

„A világméretű globalizáció és az európai integráció folyamatában a helyi közösségeknek, régióknak szembe kell nézniük azzal a kérdéssel, vajon hogyan tudnak megmaradni, és hogyan tudják megőrizni évszázadokon át kialakult kulturális arculatukat. A helyi közösségek kulturális örökségének fennmaradása, látszólag ellentmond a modernizációs törekvéseknek ... a helyi kultúrák sok eleme ma „korszerűtlen ismeretnek” tekinthető, de a helyi kultúrák egészét tekintve ezek is nélkülözhetetlenek a helyi életstratégiák megfogalmazásához, a helyi identitástudat megőrzéséhez. ... A modernizáció szükséges folyamata az új Európában nem mehet végbe a kultúra modernizációja nélkül, s ez nem történhet meg a helyi közösségek évszázadok alatt fölgyült élettapasztalata nélkül. Egy régió, város vagy falu lakóinak közösségének szüksége van saját értékeinek ismeretére, hogy másokét is értékelni tudják.”¹

Felföldi László rendkívül jól megfogalmazott gondolataiból kiindulva tartom fontosnak, hogy minden falubelihez eljusson az a kivételes írás, amelyre szakdolgozatom elkészítése során találtam rá Dávodon Dávodról.

Úgy éreztem, hogyha már nincs nyomtatásban megjelent, mindenki számára elérhető falumonográfiája községünknek, akkor ez a mű még inkább fontos, nekünk dávodiaknak.

Bódás Lajos tanár úr 1946-47-ben készített egy kézzel írott, 88 oldalas füzetecskét, melyben leírta többek között Dávod történetét, társadalmát, építkezését, kultúráját, szokásait, népviseletét, földművelését, állattenyésztését, halászatát, iparágait, közlekedését, közigazgatását. Mindezt kézzel rajzolt illusztrációkkal gazdagítva tette.

Ezt követően, a Dávodi Élet minden egyes számában megjelenik 1-1 oldal ebből a füzetből. Így juthat el mindenkihez egy kisebb falutörténeti írás. Hiszen „a fölgyülemlett múlt jelenti önbecsülésünk és mások megbecsülésének alapját.”²

Néhány mondattal megemlékeznék Bódás Lajos tanár úrról, aki rendkívüli szeretettel nevelt fel több generációt falunkban.

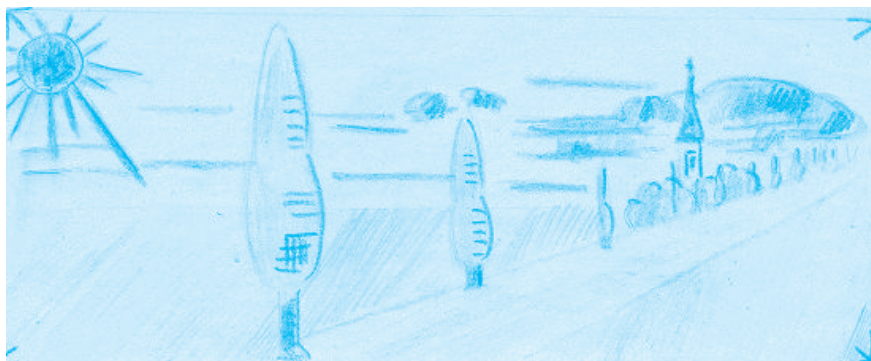
1926. augusztus 14-én született Püspökpusztán. Az elemi népi iskolát Dávodon, aztán a fiú polgári iskolát Baján végezte. Az 1941-1942-es tanévben a Bajai Állami Líceum és Tanítóképző Intézetében tanult. Fogságba kerülése miatt tanulmányait megszakította.

Majd szabadulása után 1946-47-ben magánúton egy év alatt két osztályt elvégezve, befejezte Baján a Líceumot. Időközben megházasodott és két fiú gyermeke született. Majd Szegeden 1952-től matematikára és kémiára szakosodott. 1950-től tanított a Dávodi Állami Iskolában egészen nyugdíjba vonulásáig. 2001-ben elhunyt.

Ezúton szeretném megköszönni özevgy Bódás Lajosné Szloboda Máriának, a tanár úr feleségének, hogy rendelkezésemre bocsátotta ezt a füzetet, és Gora Zoltánnak, aki segítette kutatásomat.

Soós Alexandra

SZÜLŐFÖLDEM

„Szülőföldem szép határa
Meglátlak-e valahára
Ahol járok, ahol megyek
Mindenütt csak feléd nézek”

Kisfaludy Károly

Szülőföldi ismeretek: Dávod községről

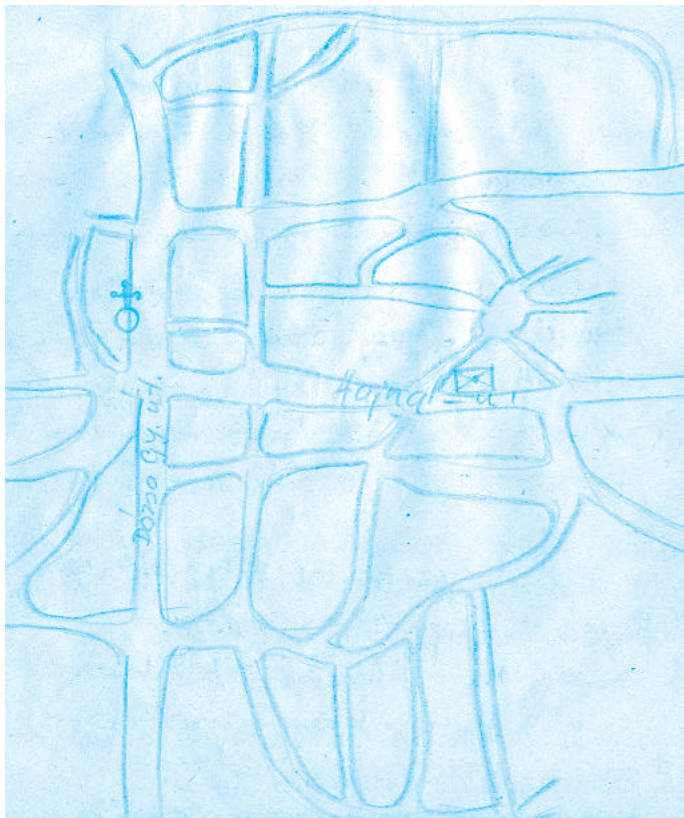
Gyűjtötte: Bódás Lajos 1946-47 évben

1 (Felföldi László: Örökségünk van. Mit kell tudni róla? A szellemi kulturális örökségvédelemről. Muharay Elemér Népművészeti Szövetség. Bp. 2010.)

2 ???

FEKVÉS, HATÁR, NAGYSÁG

1. Bácska természetes tájegységbe fekszik:
Északon: Csátalja; Délen: Hercegszántó, Keleten: Györgypuszta, Regőcze; Nyugaton: Mohács – sziget határolja.
2. Községünk geográfiai szélessége: $46^{\circ} 11'$ hosszúsága: $18^{\circ} 57'$
3. Községünk síkságon fekszik, csak néhol vannak kiemelkedések, dombok kb.: 50 m.
4. Hasonló fekvése van Bajának, és a szomszédos községeknek. Távolabbról: Bezdán, Apatin, Mohács, Paks, Dunaföldvár.
5. Falum térképe:

Falum térképe

Valóságos kis dzsungel keletkezett. Édesapám elmesélése alapján: Ő volt az egyik, aki kaszálgatni kezdte ezt a bozotos részt, aminek helyén, ma már virágzó sporttér van.

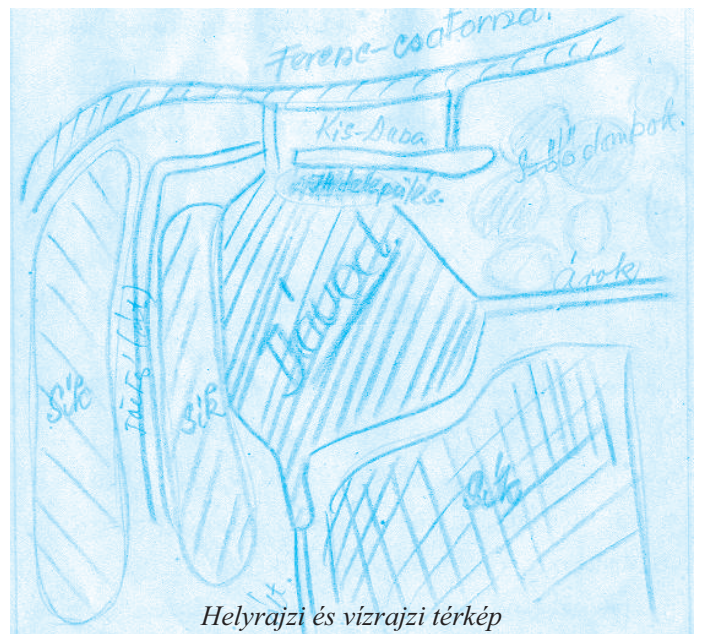
4. Községünk uralkodó kőzete: fekete föld (humuszos).
5. A templom tornyából a környékbeli falvakat mind be lehet látni. A község nyugati részén lévő dombról Nagybaracskát jól lehet látni.
6. Lefolyástalan területünk nincs. Talajvíz esetén a mélyebb helyeken összegyűl a víz. Ezeket az ill. (illetékes) gazdák kis árkokkal vezetik le a mélyebb árkokba (1- 1 ½ m.).
7. Az egész határ sík, nagyobb akadályok a föld megmunkálásánál nincsenek. A könnyű lovak jól megfelelnek a földműves embereknek.
8. Helyrajzi és vízrajzi térkép:

Bácska természetes tájegységbe fekszik

FÜGGŐLEGES TAGOLTSÁG

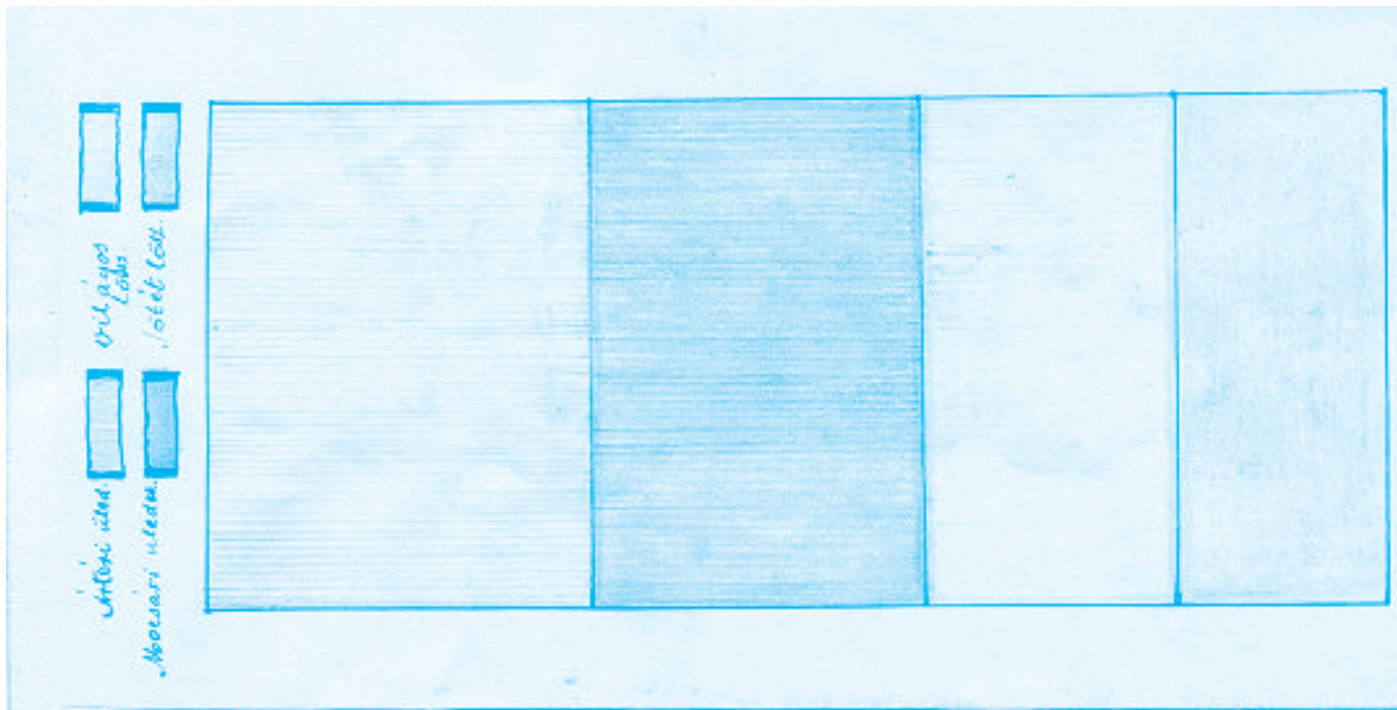
1. A felszínét részben a szél, részben a víz alakította. A község észak - nyugati része homokdomb. A keleti, déli, dél-keleti része feltöltött áradmányos talaj.
2. Hegyképző erők nem alakítják a felszínt.
3. A község keleti részét valamikor kisebb-nagyobb víz borította. Jobban kifejezve kis halastavak voltak. Ezeket egy/az árok segítségével lecsapolták. A lecsapolt részen mocsár keletkezett. Ez pedig a különböző mocsári növényeknek jó talajt adott.

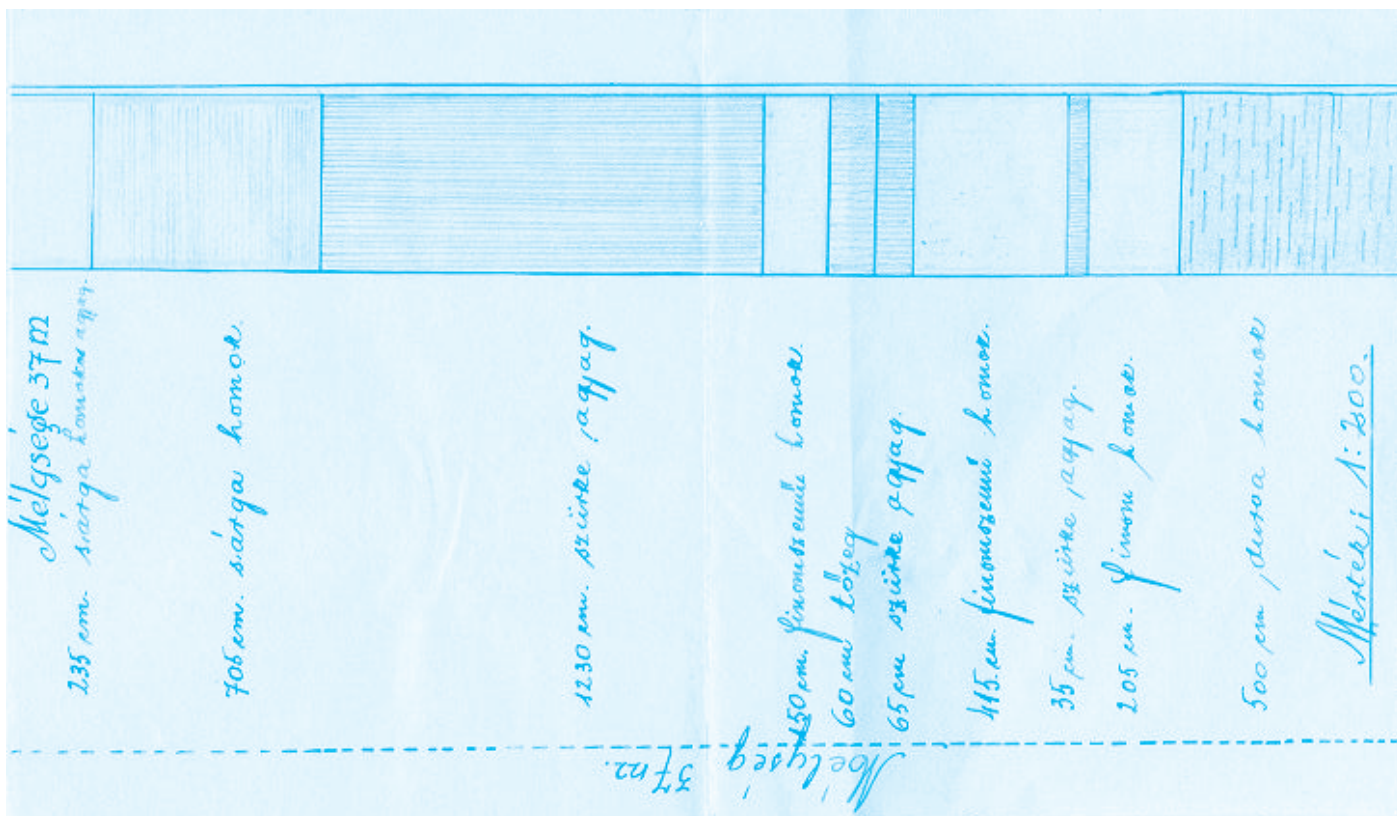
Helyrajzi és vízrajzi térkép

9. Geológiai felépítés:

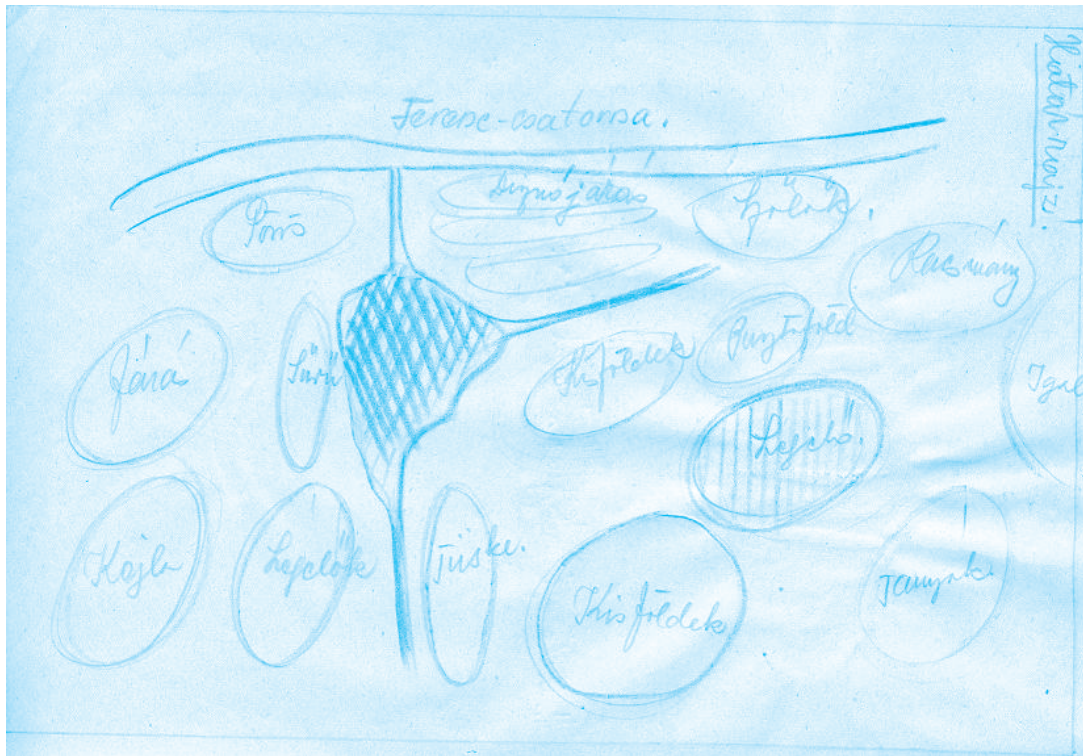
Világos lősz, sötét lősz, ártéri üledék, mocsári üledék

10. A községi mélyfúrású kút ábrázolása:

Határ rajz:

VÍZRAJZ

1. Kb. 500 méterre, a községtől északnyugatra folydogál a Ferencz - csatorna. Valamikor a Duna mosta a falu szélét. Szélessége 20-40 méterig. Átlagmélysége: 3 méter. Ahol a folyása van, mélysége 5 méter körül mozog. Folyása egész lassú. Folyását a Deák Ferenc - zsilipnél szabályozzák. Ha magas a Duna vízállása, engednek bele és ellenkezőleg. A partot lassú folyása nem alakítja. Bakánál ágazik a Dunából és Bezdánál folyik a Dunába. A Duna régen ott folyt ahol akart. Nagyon sokszor kiöntött. Ez okozta a görögkeleti szerb lakosság elhurcolkodását is. (Lásd: történeti rész!) Nem volt szabályozva. Hogy ez a rész mentve legyen a Duna szeszélyeitől, építették ezt a csatornát. Lecsapoló csatorna is. A környéki esővíz, talajvíz is belefolyik. 5 híd van rajta: Hercegszántónál, Dávodon, Nagybaracskán, Bátmonostoron és Máriakönyénél. Sehol nem gázolható. Nagy szárazság idején azonban nagyon sekély. (Nagybaracskánál különösen.) Szélében nád, vízililiom és hínár virít. A hínár fekete sárgás termése: a sulyom. Igen sok kellemetlensége okoz a fürdőzőknek. Ez a falu fürdőhelye. Külön táblával van jelezve. Hol lehet embereknek, hol lehet állatokat fürdetni. A nyaralók egész délután lent vannak a vízparton, ahol állandó napsugár éri őket. Az intelligencia még fürdőkabint is készített már. A fiatalság vetkőzőhelye még mindig a természetes: fűzfakabin. Kisebb árok vannak még. A falu keleti részén folyik ki a faluból az esővíz. Kb. 1 1/2 méter magasra is megduzzad az árok ilyenkor ennek az ároknak a folytatása határában lévő még mélyebb „levezető” árok, amelybe több ilyen kis árok folyik. A levezető árok a csatornába folyik. Nyáron ezek a kisebb vizesárkok kiszáradnak, csak esőzések idején hasznosak.
2. Amióta a Ferencz - csatorna megépült árvíz nem volt. A biztonság kedvéért a falut egy kb, 2-2,5 méteres csatorna veszi körül, amely az esetleges árvízről megmentené a községet.
3. Olyan állóvíz, amely különösebb említést érdemelne nincs. A község keleti részén találunk kisebb vizes gödröket, amelyek csak ősszel telnek meg vízzel. Kb. 2 méter a mélységük. A község szegényebb lakói vályoggal keresték kenyerüket és ezen a helyen készítették a vályogot. A vályoghoz szükséges anyagot csak jó mélyről tudták előszedni és így keletkeztek ezek a gödrök: vályog gödrök. A Ferencz – csatornán kisebb hajóközlekedés (uszály) bonyolódik le, fát, cserepet, deszkát, lécet és gerendát szállítanak a mellette levő községekbe. Az uszályt lovak húzzák.
4. A falu nyugati részén az u.n. Kisdunaalján kertészkedéssel foglalkoznak.
5. Az ivóvíz községünkben jó. Könnyen hozzá lehet jutni. Majdnem minden udvarban van egy kút, különösen a polgároknál, ahol még egy itatóvályú is van a kútnál. Átlag mélysége: 5 méter. Alakjuk gémes és kerek. A községben négy mélyfúrású kút van. A község tulajdona. 1. Község háza előtt, 2. 3. Fölvég és a 4. Rézsút - utcában van. Gyógyfürdőnk nincs. Vízvezeték, csatornázás nincs. A víz hőm.: közönséges.
6. A Ferencz – csatorna nyáron tele van virágokkal. Fehér és sárga vízirágok, amelyek kedvessé varázsolják a csatornát.
7. Folyóink a Duna folyamterületéhez tartoznak.
8. Községünknek egy vízrajzi vonatkozású helyneve van: Kisdunaalja. Valószínűnek tartom, hogy a végében folyó kis vizes-árokra kapta a nevet, amelyet a falusiak Kisdunának nevezhettek. Mivel ez a föld az árok alján van, a nevet erről kaphatta.